

Kommunikasjon og kulturmøter

Den protestantiske misjonsbevegelse som feide over verden på 1800-tallet, kan ikke tenkes uten vekkelse, men heller ikke uten utviklingen av borgerlige demokratier basert på pengehusholdning, markedsøkonomi og moderne kommunikasjoner. Jernbane og postvesen skapte nye betingelser for menneskelig samkvem. Økende leseferdigheter og massespredning av aviser, blader, pamfletter og bøker gjorde det mulig for misjonsbevegelsen å nå ut med sitt budskap til brede lag av folket. Det la også grunnlaget for at folk kunne stifte og drive organisasjoner som hadde kommunikasjon av det kristne budskapet som målsetning, det være seg i eget eller andre land.

I takt med utviklingen har misjonsorganisasjoner og de unge kirkene etter hvert tatt stadig nye media i bruk, det være seg foto og film, radio, lyd-kassetter, video og fjernsyn, mer eller mindre strategisk reflektert og teoretisk gjennomtenkt. Dagens mediebilde er mer komplekst enn noen sinne. Den digitale revolusjon er over oss. Internett og sosiale medier, bredbånd, satelitt- og mobilteknologi endrer tradisjonelle medier og formidlingsformer og har demokratiserende, fragmenterende, pluraliserende og globaliserende effekter. Dagens misjonsbevegelse bør verken overse eller ta lett på utviklingen, men arbeide strategisk med å møte de utfordringer og muligheter utviklingen stiller den kristne kirke overfor. I sin artikkel «Media Messages Matter: Towards a New Missiological Approach to Media Engagement» gir førsteamanuensis Lars Dahle ved NLA Mediehøgskolen Gimlekollen et bidrag til å reflektere over dette. Det skjer med utgangspunkt i dokumenter som er blitt til i en internasjonal sammenheng, den evangelikale Lausanne-bevegelsen. Viktigst i

denne sammenhengen er *The Cape Town Commitment* (2010), som tar opp temaet «truth and the globalized media». Der identifiseres tre satsingsområder (Media awareness, Media presence, Media ministries), som Dahle behandler implikasjonene av. Blant annet ser han «media literacy» og «media critique» som viktige nøkkeloppgaver i kirkenes og misjonens arbeid.

Kommunikasjon er tema også i artikkelen «Norsk misjon i Andes. Et interkulturelt møte mellom nordmenn og urbefolkning» av førsteamanuensis Live Danbolt Drange. Her dreier det seg ikke om teknologi, men om kommunikasjon i møter mellom mennesker. I 1968 tok Den norske Santalmisjon (nå fusjonert med Indremisjons-selskapet til Normisjon) opp et arbeid blant kichwaene i Ecuador, i det sørlige Andes. 40 år etter trakk misjonen seg ut og overlot arbeidet til de to lutherske kirkene som var stiftet som følge av innsatsen, en spansktalende og en kichwatalende. Ved hjelp av en kulturfiltermodell analyserer hun kommunikasjonsproblemer i forhold til tre kategorier: verdensbilde (religion, normer, verdier, oppfatning av tid), sosiale faktorer (politikk, familie, alder, kjønn, arbeid etc), individuelle faktorer (følelser, erfaringer, tekning, beslutninger etc). Ved hjelp av eksempler konkretiserer Drange de utfordringer man som «fremmedkulturell» står overfor. Artikkelen er nyttig og interessant, blant annet fordi den åpent drøfter negative og positive aspekter ved misjonens arbeid.

Hva så med misjonsarbeid innenfor Norges grenser? Hva stod egentlig på programmet for det kirkelige misjonsarbeid blant samer i Norge, omvendelse eller kulturell sivilisering? Spørsmålet drøftes i den siste av de tre artiklene i dette nummeret. Den er ført i pennen av historikeren Rolf Inge Larsen, førsteamanuensis i samfunnsfagsetikk ved Universitetet i Tromsø. Misjonsarbeidet blant samer har historisk vært knyttet til Den norske kirke og prestene, som i kraft av statskirkesystemet har vært kongens og statens forlengede arm. På 1800-tallet oppstod de frivillige organisasjonene og med dem også organisasjoner som tok opp arbeid blant samer. Artikkelens lengdeperspektiv får frem endringer i synet på misjon generelt og på myndighetenes assimilasjons- og språkpolitikk overfor samene spesielt. Også denne artikkelen handler om kommunikasjon, kultur-møter og kulturkonflikter. Men sammenlikner man situasjonen på Nordkalotten med den i Ecuador, er forskjellen den at Den norske kirke stilte med statsmakt og lovgivning i ryggen i en tid da sosialdarwinismen gjorde seg gjeldende i den offentlige sfære og skapte holdninger vi i dag tar avstand fra.

Kristin Norseth